

SLOVENSKO PODEŽELJE IN EKOLOŠKA KRIMINALITETA

KATJA EMAN, GORAZD MEŠKO

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
katja.eman@um.si, gorazd.mesko@um.si

Kriminaliteta na podeželju je najpogosteje usmerjena zoper naravno okolje, prebivalce, predvsem pa kmetije in kmete. Vključuje širok nabor kaznivih dejanj, katerih narava in kontekst sta omejena izključno na ruralna območja, npr. vandalizem na poljih ali predmetih; nezakonito odlaganje odpadkov; poškodovanje ali zloraba živali; nezakonit lov, tatvine vode iz namakalnih sistemov. V prispevku predstavljamo stališča prebivalcev o ekološki kriminaliteti na podeželju iz študije, ki je bila v slovenskem prostoru izvedena v letih 2021 in 2022. Rezultati so pokazali, da anketiranci kot problematične oblike nezakonitih dejanj zoper okolje zaznavajo odlaganje odpadkov, onesnaževanje in ogrožanje pridelkov ter mučenje živali in uničevanje gozdov. Kot manj problematične pa so označili gojenje nezakonitih pridelkov oziroma proizvodnjo drog ter nezakonit lov in ribolov. Na koncu razpravljamo o možnostih odzivanja na identificirane oblike ekološke kriminalitete na podeželju, ki bi bile dostopne in sprejemljive za prebivalce slovenskega podeželja.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.fvv.8.2023.13](https://doi.org/10.18690/um.fvv.8.2023.13)

ISBN

978-961-286-792-8

Ključne besede:

okolje,
ekološka kriminaliteta,
ruralno okolje,
kriminologija,
Slovenija

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.fvv.8.2023.13](https://doi.org/10.18690/um.fvv.8.2023.13)

ISBN
978-961-286-792-8

Keywords:
environment,
environmental crime,
rural environment,
criminology,
Slovenia

SLOVENIAN COUNTRYSIDE AND ENVIRONMENTAL CRIME

KATJA EMAN, GORAZD MEŠKO

University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia
katja.eman@um.si, gorazd.mesko@um.si

Rural crime is most often directed against the natural environment, farms, and farmers, including a wide range of crimes whose nature and context are limited exclusively to rural areas, e.g. vandalism of fields/objects, illegal waste dumping, animal harm or abuse, poaching, and water theft from irrigation systems. In this paper, the views of residents on environmental crime in the countryside from the study conducted in Slovenia in 2021 and 2022 are presented. The results showed that the respondents perceive waste dumping, pollution and endangerment of crops, torture of animals, and forest destruction as problematic forms of illegal actions against the environment. The illegal crops growing or the production of drugs, poaching and illegal fishing were identified as less problematic. In conclusion, authors discuss the possibilities of responding to the identified forms of environmental crime in the countryside, which would be accessible and acceptable to the inhabitants of the Slovenian countryside.

University of Maribor Press

1 Uvod

Kriminaliteta na podeželju ni nič novega ali nenavadnega, dejansko je prisotna že stoletja (natančneje tisočletja, saj so vasi obstajale pred mesti), a šele pred kratkim je postala predmet zanimanja kriminologije, natančneje ruralne kriminologije.¹ Posebnost oziroma pomembnost problematike kriminalitete na podeželju je dejstvo, da tam prevladujejo kmetije, kmetijstvo pa je temeljni dohodek kmetov kot tudi bistveni del prehranske verige v gospodarstvu mnogih držav. McKechnie (2019) opozarja, da ima kriminaliteta na podeželju lahko finančne, čustvene in fizične posledice za žrtve, njihove sorodnike in skupnost ter lahko privede do dolgoročnih posledic. Navkljub temu pa kmetje policiji prijavijo malo takšnih dejanj (Barclay, 2016). Slednje privede do tega, da javnost slabo pozna in ne razume obsega ter vpliva te vrste viktimizacije, kar predstavlja zelo veliko oviro za (uspešno) policijsko delo. Obenem predstavlja neznanko in izziv za ruralne kriminologe.

Ruralno kriminaliteto lahko opredelimo kot kazniva ravnanja, ki se zgodijo na podeželju in so povezana s kmetijstvom ali kmetijami. Smith (2010) je kriminaliteto na podeželju razdelil v štiri skupine: 1) kriminaliteta na kmetijah; 2) kriminaliteta zoper divje živali; 3) upravljanje nezakonitih ruralnih podjetij;² in 4) 'vaška' kriminaliteta.³ Posamezne oblike ruralne kriminalitete so posebne oziroma do določene mere drugačne od klasične kriminalitete iz urbanih okolij. Prav tako se policisti na podeželju večkrat soočajo s sivim poljem kriminalitete. Namen prispevka je zato analizirati poročanja prebivalcev o ekološki kriminaliteti na podeželju iz študije, ki je bila v slovenskem prostoru izvedena v letih 2021 in 2022, pri čemer želimo identificirati značilnosti zaznanih dejanj zoper okolje in odzive lokalnega okolja nanje. Pri ekološki kriminaliteti ne gre za kazniva dejanja 'osebne' narave, zato bi morala biti stopnja neprijavljanja policiji nižja in sivo polje manjše. Na koncu

---

¹ Ruralna kriminologija je kriminološka veja, ki se osredotoča na pojavnost in pojavne oblike kriminalitete na podeželju, medno sodijo prebivalci (kmetje in ljudje s podeželja) in njihovo ruralno okolje. Na podeželju so medosebni spori, zloraba drog in alkohola ter nasilje v družini med najpogostejšimi oblikami kriminalitete na podeželju, ki največkrat ostanejo neprijavljena. Študije ruralnih kriminologov so pokazale, da manjša koncentracija prebivalcev, bolj osebni družbeni odnosi, visoka stopnja socialne kohezije, organizirano (čisto) okolje, višja raven pomoči med sosedi in močan neformalni družbeni nadzor vplivajo na nizko stopnjo kriminalitete na podeželju ter velik delež neprijavljene kriminalitete (Bowden in Harkness, 2022; Harkness in White, 2021; Meško in Eman, 2023b).

² Sem spadajo nedovoljena trgovina s cigaretami in veterinarskimi izdelki; nezakoniti pasji boji in vzreja mladičev; subvencijske goljufije in davčne utaje; gojenje prepovedane konoplje; nezakonita pivovarska dejavnost (Smith, 2010).

³ Smith (2010) med vaško kriminaliteto uvrsti kršitve javnega reda in miru zaradi alkohola in prepovedanih drog; vandalizem javnih zgradb; trgovina z drogami; nezakonito dirkanje z avtomobili ipd.

razpravljamo o možnostih preprečevanja ekološke kriminalitete na podeželju, ki bi bile dostopne in sprejete tudi med prebivalci v ruralnem okolju.

2 Ekološka kriminaliteta na podeželju

Ob misli na podeželje se v nas praviloma zbudijo asociacije na zeleno, čisto in neokrnjeno naravo, prostranost polj ter kmete in njihove ogromne kmetije. A žal so takšne predstave o podeželju in idiličnem življenju pogosto napačne, saj običajno zanemarimo ali pa ne poznamo nekaterih temnih strani podeželja, predvsem pa ne kriminalitete v nekaterih ruralnih okoljih. Bowden in Harkness (2022) menita, da je ekološka kriminaliteta pogosto tudi ruralna kriminaliteta (tj. prekrivanje), ki se z vidika prostorske ureditve dogaja stran od središč upravljanja, torej skrita pred pogledi in nadzorom državnih institucij. Takšna »neopaznost« nedvomno predstavlja prednost storilcev, saj njihova dejavnost v zaprtih omrežjih ostaja neodkrita in nepreganjana (Somerville idr., 2015).

Ceccato (2016) in Nicholson (2015) poudarita, da ruralna kriminaliteta vključuje širok nabor kaznivih dejanj, katerih narava in kontekst sta omejena izključno na ruralna območja (usmerjena zoper kmetije, kmete ali okolje): 1) tatvina živine, vrtnin in pridelkov ter drugih kmetijskih proizvodov; 2) vlomi in tatvine iz hiš in gospodarskih poslopij (denar in nakit, oprema, gorivo, strojna mehanizacija, gnojila); 3) vandalizem na poljih ali predmetih; 4) goljufije (z izdelki ali s hipotekami); 5) požig; 6) nezakonito odlaganje odpadkov; 7) poškodovanje ali zloraba živali; 8) zloraba delavcev na kmetijah; in 9) nezakonit lov (pogost pojav na podeželju kot problem socialnega ozadja posameznika, lahko pa je tudi dejavnost organizirane kriminalitete ali pojav t. i. lovskega turizma). Poleg naštetih ravnanj, ki se prekrivajo s področjem ekološke kriminalitete, med kazniva ravnanja zoper okolje lahko prištejemo še (Meško in Eman, 2023b): 1) onesnaženje vode, tal in zraka, ki nastane kot posledica nezakonitega odlaganja odpadkov na podeželju; 2) tatvine vode iz potokov, jezer, rek ali namakalnih sistemov; 3) nezakonita sečnja in tatvine lesa s kmetij, državnih gozdov in narodnih parkov; 4) gojenje konoplje ali proizvodnja prepovedanih drog na kmetijskih zemljiščih ali v zgradbah na kmetijah (kot je konoplja med koruzo ali v hlevih, proizvodnja amfetamina v domačih laboratorijih ipd.).

Pretekle študije ruralnih kriminologov, ki bi se usmerjale zgolj na ekološko kriminaliteto, so redkost, vsekakor pa je veliko raziskav kriminalitete na podeželju identificiralo tudi ekološko kriminaliteto. Najpogostejše oblike ekološke

kriminalitete na podeželju so povezane z nezakonitim lovom (sem uvrščamo tudi pobijanje divjih živali, ki kmetom delajo škodo) in z onesnaževanjem zaradi uporabe prepovedanih pesticidov in nezakonitega odlaganja nevarnih snovi. Sledijo mučenje in zloraba živali (pogost pojav je tudi zoofilija), požigi in podtikanje gozdnih požarov ter okolju nevarna industrija, kot je rudarstvo, kjer za pridobivanje kovin uporabljajo okolju nevarne postopke z nevarnimi kemikalijami (Abraham in Ceccato, 2022). Von Essen idr. (2017) so opozorili na pojav težnje sprejemanja in opravičevanja nezakonitega ubijanja živali, v kolikor le-te kmetom povzročajo škodo na poljih (tj., nezakonito ubijanje plenilcev ali škodljivcev) ali pa jih lovijo v prehranjevalne namene – t. i. »ljudska kriminaliteta« (angl. *folk crime*). Barclay in Bartel (2015) pa sta opozorila, da se kmetje ne pojavljajo samo kot žrtve, ampak tudi kot storilci ekološke kriminalitete na podeželju. Posebno poglavje pa predstavlja t. i. okoljski rasizem⁴, kjer prihaja do pojava vsiljevanja okolju ter zdravju škodljivih dejavnosti prebivalcem določenih etničnih ali rasnih skupnosti na določenem ruralnem območju, npr. odlagališče odpadkov, izkopavanje rude ali črpanje plina/nafte na okolju škodljiv način (McDowell, 2013).

Redkejšje oblike ekološke kriminalitete na podeželju so lahko pojavi, ko kmetje svoje redne ali sezonske delavce izpostavijo slabim življenjskim razmeram in nevarnostim (zaradi kemikalij ali delom s stroji brez zaščitne opreme) ter grožnjam, različnim oblikam nasilja, tudi spolnemu (Barrick, 2016). Sem uvrščamo tudi gospodarsko kriminaliteto, ko kmetje trgujejo z mesom, ne da bi to ustrezno prijavili (tj. neprijavljen zakol živine), zavarovalniške goljufije, ko gre za fiktivne ali precenjene izgube živine in delovne opreme, uporabo kurilnega olja namesto goriva in kazniva dejanja, povezana z vzrejo živali (kot je uporaba nezakonitih veterinarskih zdravil in aditivov za živila, krutost živali in trgovina z živalmi (Smith idr., 2017). Redkejšja kriminalna dejavnost na kmetiji spremeni kmetije v kriminalno okolje za pranje denarja ali kemikalij in odstranjevanje odpadkov. Abraham in Ceccato (2022) opozarjata, da je obsežnost kriminalne dejavnosti na kmetiji lahko zelo velika in poleg že naštetega vključuje različne goljufije z mesom in hrano, kršitve vzreje živali (na primer hranjenje živali s steroidi ali aditivi za živila, nezakonite prakse zakola, organiziranje živalskih bojev), zaposlovanje nezakonitih migrantov, korupcije, podkupovanja in goljufij s subvencijami. Takšna kriminalna dejavnost na kmetiji

---

⁴ Okoljski rasizem lahko opredelimo kot rasno diskriminacijo, pri čemer je kot sredstvo uporabljeno okolje, pa najsi bo to priprava okoljskih politik in uporaba predpisov in zakonov s področja varstva okolja, ki so diskriminatorna oziroma škodljiva za posameznike, skupine ali skupnosti glede na raso ali barvo kože, ali pa gre za primere umeščanja naftnih predelovalnih obratov ali predelovalnic smeti na območja, kjer živijo pripadniki drugih ras ali narodnosti (White, 2016), v skrajnem primeru je to lahko tudi podeželje.

vključuje sodelovanje v organizirani kriminaliteti (kot je plačilo za izterjanje dolgov) in (eko)terorizmu (kot je preprodaja gnojil za proizvodnjo eksploziva).

Povzamemo lahko, da ekološka kriminaliteta na podeželju predstavlja pogosto obliko kriminalitete na kmetiji, ki je motivirana s finančnim vidikom varčevanja denarja in osebne koristi ali pritiskov od zunaj zaradi dolgov ali pomanjkanja denarja. Sem uvrščamo onesnaževanje vode, zraka in tal (kot je onesnaževanje vodnih virov z gnojevko ali odplak), mučenje živali (kot je neopravljanje veterinarske oskrbe ali krutost živali), kazniva dejanja zoper prostoživeče živali (kot je preživetje, ki vpliva na odstrel ali zastрупitev prostoživečih živali, nezakonito postavljanje pasti) in druga kazniva dejanja (kot je krivolov na sosedovi zemlji). Kar zadeva ruralno ekološko kriminaliteto, pa ne smemo pozabiti na velik problem sivega polja kriminalitete, saj je v ruralnih skupnostih strpnost med prebivalci razmeroma visoka.

Za podeželje so značilne manjše koncentracije prebivalcev, specifični (bolj osebni) odnosi med ljudmi z višjo stopnjo socialne kohezije, organizirano okolje, višja raven pomoči med sosedi in okrepljen neformalni družbeni nadzor. Vse to pa lahko vpliva na nizko število prebivalcev, ki so pripravljeni poročati o nezakonitem ravnanju in ga prijaviti pristojnim organom. Ruralna kriminologija se zaveda teh dejstev, zato pri študijah kriminalitete na podeželju uporablja obsežen in interdisciplinarni nabor teorij in metod, ki zagotavljajo smernice za obravnavo vedno večjih količin podatkov iz relativno novih virov, kot so množični javno dostopni viri, družbeni mediji in daljinsko usmerjeno opazovanje, vključno z uporabo dronov (Ceccato, 2021).

3 Ekološka kriminaliteta na podeželju – raziskava

Slovensko podeželje se ponaša s številnimi naravnimi danostmi; pestrostjo, goratostjo in geografsko razgibanostjo. Posebej izstopajo naravni viri, ki omogočajo kakovostno in neintenzivno, trajnostno, naravno in tradicionalno izvajanje kmetijskih dejavnosti na obširnih površinah, kjer prevladujejo poljedelstvo, živinoreja in gozdarstvo. V letu 2023 je na slovenskem podeželju živelo 907.928 prebivalcev, v Sloveniji je bilo registriranih 68.331 kmetijskih gospodarstev, ki obsegajo in obdelujejo 475.000 hektarjev kmetijskih zemljišč. V primerjavi z letom 2020 (67.927) je število kmetij v Sloveniji narastlo. Področje, ki se najbolj intenzivno razvija, so ekološko kmetovanje in turistične kmetije (Statistični urad Republike Slovenije, 2023).

Od oktobra 2020 do marca 2021 je bila v okviru programske skupine Varnost v lokalnih skupnostih izvedena nacionalna raziskava o viktimizaciji in kriminaliteti na slovenskih kmetijah.⁵ Raziskava je bila razdeljena na šest sklopov, poleg demografskih podatkov in vprašanj, povezanih z izkušnjo s kriminaliteto, dojemanjem kriminalitete in kazenskega pravosodja, prijavo kaznivih dejanj ter odnosom do policije in preprečevanja kriminalitete. S potencialnimi anketiranci smo najprej stopili v stik po telefonu, nato pa smo jim poslali nadaljnjo e-pošto s povezavo do spletne ankete. Gre za sekundarno analizo podatkov, pri čemer smo za potrebe naše analize izbrali samo dele, ki so povezani z ekološko kriminaliteto.

V raziskavi je sodelovalo 330 moških (61,5 %) in 207 (38,5 %) žensk ($n = 534$), ki so prihajali iz vseh 12 slovenskih regij. Razdelili smo jih v šest starostnih razredov, kot je razvidno iz tabele 1 spodaj. Velik del anketirancev (69,1 %) se ukvarja z redno kmetijsko dejavnostjo s polnim delovnim časom, preostali pa ljubiteljsko in občasno.

Tabela 1: Demografski podatki

$n = 534$		<i>f</i>	%
Spol	Moški	330	61,5
	ženske	207	38,5
Starost	18–24	148	27,7
	25–34	133	24,9
	35–44	60	11,2
	45–54	104	19,5
	55–64	73	13,7
	65<	12	3,0
Pomurje	Pomurje	46	8,8
	Podravje	65	11,2
	Koroška	29	6,7
	Savinjska	87	17,0
	Zasavje	23	4,5
	Posavje	8	1,7
	Jugozahodna Slovenija	61	11,0
	Osrednja Slovenija	79	15,4
	Gorenjska	61	11,8
	Primorsko-notranjska	6	1,1
Goriška	30	6,0	
Obalno-kraška	25	4,7	

⁵ Gre za del mednarodne študije *The International Society for the Study of Rural Crime*, zato je bil vprašalnik preveden in prirejen slovenskemu okolju. Namen študije je bil preučiti oškodovanost prebivalcev slovenskega podeželja in njihova stališča o policiji, kazenskem pravosodju in možnih oblikah preprečevanja kriminalitete.

Rezultati so pokazali, da je na slovenskem podeželju glede na poročanje anketirancev najbolj pogosta premoženjska kriminaliteta (tatvine – denar in nakit, pridelki, les, živina, gorivo, kmetijska mehanizacija; goljufige – zavarovalniška goljufiga, neplačevanje storitev, pridelkov ali živine, neplačilo nočitev na turistični kmetiji; ropi in vlomi – v skladišče ali avtomobil, mlekomat ali avtomat za prodajo kmetijskih pridelkov). Sledijo vandalizem in poškodovanje tuje lastnine ter grožnje. Med manj pogostimi oblikami pa smo odkrili dejanja ekološke kriminalitete, pri čemer anketiranci poročajo o poškodovanju vinogradov ali sadovnjakov, odmetavanju ali odlaganju smeti na polju ali travniku, tatvinah živali, pridelkov ali nezakonitem poseku dreves v gozdu ter krivolovu na kmetiji. Poročali so tudi o sajenju konoplje na odročnih območjih, v nasade koruze ali na gozdne jase ter o vožnjah v naravnem okolju in zastрупitvah živine. Poseben primer v Sloveniji pa je bilo nastavljanje železnih palic na koruzna polja za poškodbe strojev in uničenje pridelkov, katerega motiv je bilo osebno maščevanje (Meško in Eman, 2023a).

V nadaljevanju smo želeli preveriti še, kako anketiranci dojemajo posamezne kršitve v svojem lokalnem okolju – ali jih dojemajo kot problematične z vidika varnosti. Kot najbolj problematično so anketiranci označili nezakonito odlaganje odpadkov (33,1 %), ki je eno izmed pogostih oblik ekološke kriminalitete tako v ruralnih kot tudi urbanih okoljih. Anketiranci so kot velik problem označili tudi spolni napad/posilstvo (24,3 %) in nasilje v družini (24,0 %), ki spadata v skupino medosebnih kaznivih dejanj. Nekaj več kot petina vprašanih meni, da so mučenje živali (22,3 %), uničevanje gozdov (21,7 %), kontaminacija hrane ali krme (21,5 %) ter namerno poškodovanje premoženja ali vozil (21,2 %) tudi skrb vzbujajoče probleme v njihovem lokalnem okolju. Z vidika ekološke kriminalitete so anketiranci kot manj problematične označili gojenje nezakonitih pridelkov/proizvodnja drog ter nezakonit lov in ribolov (tabela 2).

Tabela 2: Oblike kršitev in kriminaliteta na podeželju

<i>n</i> = 534	Zelo resen (<i>f</i> / <i>%</i>)	Resen (<i>f</i> / <i>%</i>)	Niti–niti (<i>f</i> / <i>%</i>)	Ni resen (<i>f</i> / <i>%</i>)	Sploh ni resen (<i>f</i> / <i>%</i>)	Ni odgovora (<i>f</i> / <i>%</i>)
Nezakonito streljanje	68/12,7	92/17,2	123/23,0	128/24,0	72/13,5	51/9,6
Nezakonito odlaganje odpadkov	177/33,1	186/34,8	83/15,5	32/6,0	8/1,5	48/9,0
Namerno poškodovanje nepremičnine ali vozil	113/21,2	114/21,3	146/27,3	85/15,9	26/4,9	50/9,4
Gojenje nezakonitih pridelkov/proizvodnja drog	79/14,8	107/20,0	131/24,5	114/21,3	50/9,4	53/9,9
Živalski aktivizem	64/12,0	106/19,9	154/28,8	111/20,8	44/8,2	55/10,3
Pijančevanje in kršenje javnega reda in miru	37/6,9	114/21,3	155/29,0	121/22,7	59/11,0	48/9,0
Goljufija	95/17,8	134/25,1	133/24,9	95/17,8	27/5,1	50/9,4
Nezakonit lov	44/8,2	85/15,9	140/26,2	140/26,2	74/13,9	51/9,6
Prehitra vožnja	93/17,4	191/35,8	129/24,2	48/9,0	24/4,5	49/9,2
Nezakonit ribolov	26/4,9	55/10,3	147/27,5	113/21,2	137/25,7	56/10,5
Uničenje nasadov s škodljivo snovjo	97/18,2	63/11,8	101/18,9	132/24,7	90/16,9	51/9,6
Onesnaženje živil ali krme	115/21,5	69/12,9	110/20,6	119/22,3	69/12,7	53/9,9
Uničevanje gozdov	116/21,7	108/20,2	139/26,0	84/15,7	39/7,3	48/9,0
Protipravno zavzetje nepremičnine	100/18,7	69/12,9	131/24,5	111/20,8	70/13,1	53/9,9
Mučenje živali	119/22,3	67/12,5	117/21,9	118/22,1	59/11,0	54/10,1
Nasilje v družini	128/24,0	81/15,2	117/21,9	94/17,6	64/12,0	50/9,4
Spolni napad/posilstvo	130/24,3	33/6,2	88/16,5	120/22,5	113/21,2	50/9,4

4 Zaključek

Podeželje ali ruralno okolje je antipod mestu ali urbanemu okolju, kjer je kriminaliteta najpogosteje usmerjena zoper naravno okolje, prebivalce, predvsem pa kmetije in kmete. Tako so ruralne skupnosti dejansko postale skupnosti s posebnimi značilnostmi, potrebami, prioritetami in (varnostnimi) problemi

V prispevku smo predstavili sekundarno analizo stališč prebivalcev o ekološki kriminaliteti na podeželju iz študije, ki je bila v slovenskem prostoru izvedena v letih 2021 in 2022. Ugotovitve kažejo, da so v Sloveniji oblike ekološke kriminalitete na podeželju podobne identificiranim v tujih študijah (Abraham in Ceccato, 2022; Barclay in Bartel, 2015; Ceccato, 2021; Harkness in White 2021).

Rezultati so pokazali, da anketiranci kot problematične oblike nezakonitih dejanj zoper okolje zaznavajo odlaganje odpadkov, onesnaževanje in ogrožanje pridelkov ter mučenje živali in uničevanje gozdov. Kot manj problematične pa so označili gojenje nezakonitih pridelkov oziroma proizvodnjo drog ter nezakonit lov in ribolov.

Zagotavljanje varnosti in preprečevanje kriminalitete nikoli ne bi smelo biti prepuščeno zgolj formalnim nadzornim institucijam. Potreben je koncept soodvisnosti in sodelovanja, kar je najbolj potrebno za zagotavljanje varnega življenja na podeželju, kjer ljudje živijo in preživljajo svoj prosti čas. Še posebej pa je treba biti natančen pri izboru metod preprečevanja kriminalitete, s katerimi si kmetje lahko pomagajo pri zaščiti imetja in samih sebe. Ekološka kriminaliteta je specifična v tem, da so z vidika prevencije najbolj primerne metode situacijske prevencije, kjer se pozornost s storilca preusmeri na varovano dobrino, tako da se storilcu onemogoči ali oteži dostop do le-te. O dostopnosti in sprejemljivosti takšnih metod preprečevanja kriminalitete za prebivalce slovenskega podeželja bi veljalo dobro premisliti glede njihove cene in učinkovitosti ter dopustnosti – npr. lastništvo orožja je strogo določeno in nadzorovano, omejevanje prehoda po gozdovih in gozdnih poteh v Sloveniji ni dovoljeno.

Zavedamo se omejitve študije, ki je bila izvedena v času ukrepov za omejevanje covida-19, zato je anketiranje potekalo v obliki e-ankete. V prihodnosti bi zato veljalo načrtovati študijo na podeželju kot celoti in ne samo na kmetijah. Študija bi

bila izvedena na terenu, saj v razgovoru iz oči v oči pogosto izvemo še kakšno zgodbo ali izkušnjo ter dodatno razlago stališč in izkušenj posameznikov z odklonskostjo, kriminaliteto in družbenimi nadzorovalci.

Literatura

- Abraham, J. in Ceccato, V. (2022). Crime and safety in rural areas: A systematic review of the English-language literature 1980–2020. *Journal of Rural Studies*, 94(5), 250–273. doi:10.1016/j.jrurstud.2022.05.010
- Barclay, E. (2016). Farm victimisation – The quintessential rural crime. V J. F. Donnermeyer (ur.), *The Routledge international handbook of rural criminology* (str. 107–116). Routledge.
- Barclay, E. in Bartel, R. (2015). Defining environmental crime: the perspective of farmers. *Journal of Rural Studies*, 39, 188–198. doi:10.1016/j.jrurstud.2015.01.007
- Barrick, K. (2016). Human trafficking, labor exploitation and exposure to environmental hazards. V J. F. Donnermeyer (ur.), *The Routledge international handbook in rural criminology* (str. 147–154). Routledge.
- Bowden, M. in Harkness, A. (2022). Reimagining rural criminology in a time of change. V M. Bowden in A. Harkness (ur.), *Rural transformations and rural crime: International critical perspectives in rural criminology* (str. 1–14). Bristol University Press. doi:10.56687/9781529217773-004
- Ceccato, V. (2021). Special issue – Contemporary issues in Brazilian criminology. *Criminal Justice Review*, 46(4), 400–403. doi:10.1177/07340168211038260
- Ceccato, V. (ur.) (2016). *Rural crime and community safety*. Routledge.
- Harkness, A. in White, R. (ur.) (2021). *Crossroads of rural crime: Representations and realities of transgression in the Australian countryside*. Emerald.
- McDowell, M. G. (2013). Becoming a waste land where nothing can survive: resisting state-corporate environmental crime in a 'forgotten' place. *Contemporary Justice Review*, 16(4), 394–411. doi:10.1080/10282580.2013.857094
- McKechnie, G. (2019). NSW police force and rural crime. *International Journal of Rural Law and Policy*, 9(2). doi:10.5130/ijrlp.2.2019.6553
- Meško, G. in Eman, K. (2023a). Victims of farm crime. V R. Hale in A. Harkness (ur.), *Rural victims of crime: representations, realities and responses* (str. 132–144). Routledge, Taylor & Francis Group.
- Meško, G. in Eman, K. (2023b). Viktimizacijska študija na slovenskih kmetijah 2020–2021. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 74(3), 203–217.
- Nicholson, N. (23. 2. 2015). Rural rides help combat countryside crime. *Farmers Weekly*. <https://www.fwi.co.uk/news/crime/rural-riders-help-combat-countryside-crime>
- Smith, R. (2010). Policing the changing landscape of rural crime: A case study from Scotland. *International Journal of Police Science and Management*, 12(3), 1–15. doi:10.1350/ijps.2010.12.3.171
- Smith, R., McElwee, G. in Somerville, P. (2017). Illegal diversification strategies in the farming community from a UK perspective. *Journal of Rural Studies*, 53(2), 122–131. doi:10.1016/j.jrurstud.2017.05.011
- Somerville, P., Smith, R. in McElwee, G. (2015). The dark side of the rural idyll: Stories of illegal/illicit economic activity in the UK countryside. *Journal of Rural Studies*, 39, 219–228. doi:10.1016/j.jrurstud.2014.12.001
- Statistični urad Republike Slovenije. (2023). *Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo*. <https://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/11>
- von Essen, E., Hansen, H., Peterson, M. N. in Peterson, T. R. (2017). Discourses on illegal hunting in Sweden: the meaning of silence and resistance. *Environmental Sociology*, 4(3), 10. doi:10.1080/23251042.2017.1408446

White, R. (2016). Re-conceptualising folk crime in rural contexts. V J. F. Donnermeyer (ur.), *The Routledge international handbook of rural criminology* (str. 299–306). Routledge.